

Hoşçakalın!

Mutfak bezleriyle masa siler, bulaşık yıkarız. Bu sırada bez de ister istemez kirlenir. Bezi sık sık deterjanla yıkasak da tümüyle temizlenmez, üzerinde mutlaka bir miktar yiyecek kalır. Yiyecekler zamanla bezin üzerinde birikir. Biz bunları lekeler halinde görebiliriz. Bu yiyecek kalıntıları, kuşkusuz ziyan olmaz.

Mikroplar zaman yitirmeden mutfak bezini mekân tutarlar; bezdeki yiyecekleri afiyetle "yerler". Derken üremeye başlarlar orada. Çünkü onlar için iyi bir besi ortamıdır mutfak bezleri. Hemen her zaman ıslak ya da nemli,

bol bol besin bulunan bir ortam. Sıcaklık deseniz tam istedikleri gibi.

Mutfak bezimiz mikropların akınına uğradığı zaman bizim için sağlıksız bir hal alır; çünkü burayı mekân tutabilmiş mikropların kimisi bakteridir, kimisiyse küf. Bunlardan bazıları hastalanmamıza yol açar, ama bazıları yol açmaz. Bu nedenle mutfak bezlerini sık sık temizlememiz gerekir.

Mutfak bezimizi kaynatmak genellikle iyi bir temizlik yoludur. Bezde üreyebilen mikroplar kaynar suya dayanamazlar. Ancak, onların

bezde barınmasını sağlayan besinlerden bu yolla kurtulamayız. Bunun için bir deterjanın yardımına başvurmamız gerekir. Bezler deterjanlı suda kaynayınca üzerinde ne yağ kalır ne de mikrop. Bir başka olanağımız da vardır bezi temizlemek için: Çamaşır suyu.

İlk yapılacak şey, kaynattığımız suya çamaşır suyu eklemek. Ardından da bezimizi bunun içinde bekletmek. 5 dakikadan kısa bir süre içinde bezde ne leke kalır ne de mikrop. Bazı araştırmacılar, bu çözelti ne kadar sıcak olursa, o kadar çok mikrobı yok edebileceğini gözlemişler. Bunun için gereken süre sıcaklık arttıkça azalıyor.

Çamaşır suyunu deterjanla birlikte kullanırsak ne deterjan ne de çamaşır suyu etkin olabiliyor. Bunun nedeni, çamaşır suyundaki klor ve deterjandaki enzimlerin birbirlerini etkisiz kılmaları. Klor, lekeyi oluşturan maddeleri parçalayacak enzimlerin yapısını bozuyor. Enzimlerin yapısını bozmakla meşgul olduğundan lekeyi beyazlatıcı etkisini gösteremiyor.

Çamaşır suyundaki klor çok etkili bir bileşen. Bu bileşenin aynısı içeceğimiz suyu ya da havuz suyunu mikroplardan arındırmak için kullandığımız klor tabletlerinde de vardır. Ancak çamaşır suyundaki klor farklı atomlarla birleşir. Yani çamaşır suyundaki

klor, tabletlerden daha farklı bir molekül oluşturur. Ama etkileri aynı.

Klor çok etkin bir elementtir. Mutfak bezlerindeki, çamaşırlardaki lekeleri oluşturan moleküllerin arasına girip onların aralarında kurdukları bağı kırar. Bu bağ çift bağıdır. Mutfak bezinin üzerinde daha koyu bir bölüm, yani leke oluşması bu çift bağ yüzündendir. Klor bu bağları kırıp, oradaki moleküllerle arasında yeni bağ oluşturduğundan leke çıkmış gibi görünür. Aslında olan şey bu çift bağların kırılmasıdır. Lekeyi oluşturan moleküllerin uzaklaşması için deterjanla yıkamak gerekir.

Klor, mikropları da benzer bir biçimde etkiler. Mikropların yüzey özelliklerini bozar. Böylece onlar ne üreyebilirler ne de canlılıklarını sürdürebilirler. Klorun bu özelliği araştırmacılara esin kaynağı olmuş. Neden üzerinde mikrop tutmayan mutfak bezleri olmasın? Hastanelerde dezenfeksiyon, yani mikropsuzlaştırma çok önemli; çünkü hastalar hastanelere çok çeşitli mikroplar taşıyorlar. Örneğin, neden hastanelerde kullanılacak çarşafklar mikrop tutmayan cinsten olmasın? Ya da otellerde kullanılan çarşafklar? Onları da çok kişi kullanıyor ve temiz olmaları çok önemli. Peki çoraplara ne demeli? Ayağımızda üreyen mikroplar ayağımızın kokmasına yol açıyorlar. Neden bu mikropların üremesini önleyen bir çorap yapmayalım?

California Üniversitesi'nde araştırmacı olan Dr. Gang Sun, kumaşa klor içeren bir molekül bağlamayı başarmış. "Klorlu kumaş" mikroplarla karşılaştığı anda onların yaşamına son veriyor. Üzerinde üremelerine fırsat vermiyor. Ancak, bir süre sonra kloru bitiyor. Onu yeniden klorla yüklemek için biraz çamaşır suyu bulunan suda bekletmek yeterli oluyor.

Bu klorlu kumaş mutfak bezlerinde kullanılmaya başladığında mutfak bezlerini kaynatmak gerekmeyecek. Hastanelerde, otellerde çarşafklar aracılığıyla mikrop yayılmayacak. Belki de şimdiden kestiremediğimiz başka alanlarda da uygulanmaya başlayacak.

Didem Sanyel Crosby
Resimleyen: Yiğit Özgür

